

viešasis
ADMINISTRAVIMAS
P u b l i c A d m i n i s t r a t i o n

VILNIUS

2012* 3(35)

Teorinis ir praktinis žurnalas VIEŠASIS ADMINISTRAVIMAS
The theoretical and practical journal PUBLIC ADMINISTRATION

Redakcijos kolegija / Editorial Board:

Vyriausieji (moksliniai) redaktoriai / Editors in chief (scientific editors):

prof. dr. **E. CHLIVICKAS** / *Prof Dr*

prof. habil. dr. **B. MELNIKAS** / *Prof Dr Habil*

Nariai / Members

A. ASTRAUSKAS, dr., LR Seimas, Valstybės valdymo ir savivaldybių komiteto biuro patarėjas / *Dr, Adviser of the Secretariat of Committee on State Administration and Local Authorities, the Seimas of the Republic of Lithuania, Lithuania*

A. BARABASHEV, *Prof Dr, Dean of High School of Economics, State University, Moscow, Russia*

P. BOORSMA, *Prof Dr, Public Finance Faculty for Public Administration and Public Policy, University of Twente, the Netherlands*

M. BRINTHALL, *Executive Director of American Political Science Association, USA*

E. CHLIVICKAS, prof. dr., Vilniaus Gedimino technikos universitetas, Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos prezidentas, Finansų ministerijos mokymo centro direktorius / *Prof Dr, Vilnius Gediminas Technical University, President of Lithuanian Public Administration Training Association, Director of Training Centre of the Ministry of Finance, Lithuania*

J. CZAPUTOWICZ, *Prof Dr, National School of Public Administration, Poland*

M. DUGGETT, *Professor, University of Portsmouth, United Kingdom*

L. GAJDOSOVA, *Executive Director of Network of Institutes and Schools of Public Administration in Central and Eastern Europe (NISPAcee), Slovakia*

R. GINEVIČIUS, prof. habil. dr., Vilniaus Gedimino technikos universitetas / *Prof Dr Habil, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania*

L. YIU, *Dr, President of Centre for Socio-Economic Development, Switzerland*

B. LEIDHAMMAR, *Prof, Division for Business and Economics, Karlstad University, Sweden*

R. MALKEVIČIUS, dr., Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacijos konsultantas / *Dr, Consultant of Lithuanian Public Administration Training Association, Lithuania*

A. MARČINSKAS, prof. habil. dr., Vilniaus universiteto katedros vedėjas / *Prof Dr Habil, Head of Department, Vilnius University, Lithuania*

B. MELNIKAS, prof. habil. dr., Vilniaus Gedimino technikos universiteto katedros vedėjas, Lietuva / *Prof Dr Habil, Head of Department, Vilnius Gediminas Technical University, Lithuania*

S. PUŠKORIUS, prof. habil. dr., Mykolo Romerio universitetas / *Prof Dr Habil, Mykolas Romeris University, Lithuania*

A. RAIPA, prof. dr., Mykolo Romerio universitetas, Lietuva / *Prof Dr, Mykolas Romeris University, Lithuania*

A. ROSENBAUM, *Prof Dr, Director of Institute for Public Management and Community Service, Florida International University, USA* / prof. dr., Floridos tarptautinis universitetas, Viešojo valdymo ir visuomeninių paslaugų institutas, Jungtinės Amerikos Valstijos

R. SANER, *Professor, Basel University, Director of Diplomacy Dialogue, CSEND, Geneva, Switzerland*

A. TEMMES, *Finnish Institute of Public Management, Finland*

K. TOLO, *Dr, Executive Director, National Association of Schools of Public Affairs and Administration (NASPAA), USA*

B. WOOLDBRIDGE, *Prof Dr, Department of Political Science and Public Administration, Virginia Commonwealth University, USA*

Žurnalo leidėjas / Publisher:

Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų asociacija / *Lithuanian Public Administration Training Association*

Atsakingoji sekretorė / Executive Secretary:

M. Kuzminskaitė

el.paštas / *E-mail* monika@lvalia.lt

Redakcija / Editorial Staff:

tel., faks. / *phone, fax* +370 5 212 63 17

el.paštas / *E-mail* monika@lvalia.lt

Žurnalas „Viešasis administravimas“ įtrauktas į mokslines tarptautines duomenų bazes EBSCO, Business Source Complete, LOGIN, GESIS.
The journal 'Public Administration' has been included into the international scientific databases 'EBSCO', Business Source Complete, 'LOGIN' and databases of CSA Social Science Collection of GESIS Service Agency Eastern Europe.

TURINYS / CONTENT

VYRIAUSIŪJŲ REDAKTORIŲ ŽODIS

FOREWORD OF EDITORS IN CHIEF 4

VADYBOS IR ADMINISTRAVIMO TEORIJA BEI PRAKTIKA: AKTUALIJOS IR NAUJI SPRENDIMAI

THEORY AND PRACTICE OF MANAGEMENT AND ADMINISTRATION: CURRENT ISSUES AND NEW SOLUTIONS

B. Melnikas. Valdymas, vadyba ir administravimas šiuolaikinių iššūkių kontekste: nauji mokslinių tyrimų prioritetai

Governance, Management and Administration in the Context of Contemporary Challenges: New Priorities of the Scientific Research 8

E. Chlivickas. Improvement of Human Resources Management System: New Challenges

Žmogiškųjų išteklių sistemos tobulinimas: nauji iššūkiai 22

A. Raipa, L. Jurkšienė. Inovaciniai pokyčiai viešosiose organizacijose: vertinimo problemos

Innovative Changes in Public Organizations: Evaluation Problems 28

REGIONŲ RAIDA IR REGIONINĖ POLITIKA: ŠIUOLAIKINIAI IŠŠŪKIAI

REGIONAL DEVELOPMENT AND REGIONAL POLICY: CHALLENGES OF THE DAY

L. Šimanskienė, G. Burbulytė-Tsiskarishvili. Regioninė politika Lietuvoje: teritorinė ir erdvinė diferenciacija

Regional Policy in Lithuania: Territorial – Spatial Differentiation 37

Ž. Gedminaitė-Raudonė. Regionų unikalumo vertinimas: teoriniai sprendimai

Assessment of Regional Uniqueness: Theoretical Approaches 53

M. Kučinskienė, A. Mačerinskienė. Tourism in Lithuania: the Role of Public Governance

Turizmas Lietuvoje: viešojo valdymo vaidmuo 61

ŠVIETIMAS IR AUKŠTASIS MOKSLAS: KOKYBĖ IR ETIKA

EDUCATION AND HIGHER EDUCATION: QUALITY AND ETHICS

L. Dromantienė, R. Prakapas, S. Nefas. Kokybės vadyba plėtojant pedagogų kvalifikacijos tobulinimo sistemą

Quality Management in the Development of Teachers Qualification System 71

B. Melnikas. Akademinei etika aukštojo mokslo plėtros procesų kontekste: šiuolaikiniai požiūriai

Academic Ethics in the Context of Higher Education Development Processes: Modern Approaches 77

RECENZIJOS / REVIEWS

A. Marčinskas. Efektyvaus viešojo valdymo galimybių paieška

Search for Opportunities of Efficient Public Governance 92

Vyriausiųjų redaktorių žodis

Gerbiamieji skaitytojai!

„Viešojo administravimo“ žurnale paprastai yra aptariamos visuomenei reikšmingos aktualijos, ypatingą dėmesį skiriant šiuolaikinės socialinės ekonominės raidos, kultūros, mokslo ir technologijų pažangos reiškiniams, taip pat viešojo valdymo, vadybos ir administravimo tobulinimo problemoms.

Šiame „Viešojo administravimo“, žurnalo numeryje yra nagrinėjamos mūsų dienų visuomenės gyvenimui svarbios aplinkybės, reikalaujančios adekvačių tiek teorinių apibendrinimų ir vertinimų, tiek ir praktinių sprendimų. Šių aplinkybių tarpe yra pažymėtinos:

- ◆ būtinumas šiuolaikinėmis viešojo valdymo, vadybos ir administravimo teorinėmis koncepcijomis, požiūriais ir sprendimais adekvačiai atsižvelgti į naujus iššūkius bei inovacijų efektyvinimo poreikius;
- ◆ nauji regioninės raidos reiškiniai bei regionalizavimo problemos globalizacijos ir socialinės ekonominės raidos internacionalizavimo procesų kontekste;
- ◆ nauji poreikiai modernizuoti aukštąjį mokslą.

Šiame žurnalo numeryje yra skelbiami straipsniai, kuriuose yra nagrinėjami poreikiai iš esmės keisti kai kuriuos tradiciniais tapusius požiūrius į viešąjį valdymą, vadybą ir administravimą. Šiuose straipsniuose parodyta, kad šiuolaikinėje viešojo valdymo, vadybos ir administravimo teorijoje stokojama mūsų dienų iššūkiams adekvačių teorinių koncepcijų ir sprendimų – ypač orientuotų į įvairialypes inovacijas, visapusiškai skatintinas šiuolaikinių globalizacijos ir internacionalizavimo procesų bei žiniomis grindžiamos visuomenės kūrimo aplinkybių kontekste. Šių straipsnių medžiagoje yra atskleisti nauji požiūriai tiek į valdymo, ypač – viešojo valdymo ir vadybos sampratą, tiek ir į inovacijų aktyvinimo galimybes: šie požiūriai gali būti vertinami kaip gana perspektyvūs plėtojant mokslinius tyrimus,

skirtus viešojo valdymo, vadybos ir administravimo tobulinimui ir inovacijų įvairiose gyvenimo srityse inicijavimui ir skatinimui.

Šiame žurnalo numeryje itin didelis dėmesys yra skiriamas regionų raidos reiškiniams bei regioninės politikos aktualijoms. Skelbiamuose straipsniuose aptariamos naujai pasireiškiančios tendencijos, būdingos regionų raidai bei regioninės politikos sprendimams tiek Lietuvoje, tiek gerokai platesniu tarptautiniu mastu, analizuojama situacija tuose sektoriuose, kurie ypač jautrūs regioninės politikos prioritetams, tame tarpe – turizmo sektoriuje. Galima tikėtis, jog šiuose straipsniuose keliamos mintys bei juose pateikiami tyrimų rezultatai bus naudingi tiems viešojo valdymo, vadybos ir administravimo specialistams, kurie domisi regionų raidos aktyvinimo bei regioninės politikos tobulinimo galimybėmis.

Šiame žurnalo numeryje taip pat skelbiamos publikacijos, kuriose kalbama apie šiuolaikinio švietimo bei aukštojo mokslo plėtojimo ir tobulinimo problemas ir aktualijas, tame tarpe – apie etiką universitetų veikloje. Akivaizdu, kad pastangos adekvačiai suvokti ir tinkamai spręsti atitinkamas problemas yra labai svarbi prielaida kryptingai modernizuoti visuomenę ir realiai pagerinti jos gyvenimo kokybę, juolab švietimo ir aukštojo mokslo sistemų tobulinimas yra viena svarbiausių sąlygų, nulemiančių socialinės ekonominės raidos perspektyvas, ypač – jaunosios kartos siekių ir lūkesčių kontekste.

Tikimės, kad dėmesys šiame žurnalo numeryje skelbiamose publikacijose keliamoms problemoms paskatins naujų efektyvių sprendimų paiešką įvairiomis viešojo valdymo, vadybos ir administravimo tobulinimo kryptimis.

Linkime Jums kuo geriausias kloties, gerbiamieji skaitytojai!

Foreword of Editors in Chief

Dear Readers!

Publications of the journal "Viešasis administravimas" (Public Administration) usually discuss issues of importance that are significant for the society, with special attention paid to phenomena of contemporary social economic development, culture and technological development, as well as to issues of improving public governance, management and administration.

The present volume of the "Public Management" journal analyses circumstances important for the contemporary society's life and requiring adequacy in both making theoretical overviews and in practical activities. Among the said circumstances, the following ones deserve mentioning:

- ◆ the necessity to regard the new challenges and needs for increasing efficiency of innovations in contemporary concepts, attitudes and solutions of public governance, management and administration;
- ◆ new phenomena in regional development and regionalisation problems in the context of globalisation and social economic development internationalisation processes;
- ◆ new needs for modernisation of higher education.

The present volume of the journal contains publications providing analysis of needs for essential changes in some attitudes towards public governance, management and administration that have become traditional. These articles indicate that the contemporary theory of public governance, management and administration lacks theoretical concepts and solutions adequate to challenges of the time, especially those oriented towards multiple innovations that should be comprehensively promoted in the context of contemporary globalisation and internationalisation processes and circumstances of creating a knowledge-based society. Materials from these articles disclose new attitudes towards both the concept of governance (especially public governance) and management, and possibilities to increase activity of innovations: such attitudes may be estimated as quite prospective ones in development of scientific research

aimed at improvement of public governance, management and administration and at initiation and promotion of innovations in different spheres of life.

Especially much attention is paid in the present volume of the journal to phenomena of regional development and issues of regional politics. The articles published here discuss newly emerging trends typical of regional development and regional politics both in Lithuania and on a much wider international scale. They contain analysis of the situation in spheres that are sensitive to priorities of regional politics, including the tourism sector. Expectedly, thoughts raised in these articles and research results provided in them will be useful for specialists of public governance, management and administration who are interested in possibilities to increase activity of regional development and improve regional politics.

The present volume also contains publications related to issues in development and improvement of contemporary education and higher education, including ethics in university activities. Obviously, efforts directed towards adequate understanding and relevant solving of related problems is a very important precondition for purposeful modernisation of the society and improvement of its life quality in reality. Moreover, improvement of education and higher systems is among key preconditions determining prospects of social economic development, especially in the context of the young generation's objectives and expectations.

We hope that attention paid to issues raised in the publications of the present volume of the journal will promote search for new efficient solutions in different spheres of public governance, management and administration improvement.

We wish you the best of luck, our respected readers!

VALDYMAS, VADYBA IR ADMINISTRAVIMAS ŠIUOLAIKINIŲ IŠŠŪKIŲ KONTEKSTE: NAUJI MOKSLINIŲ TYRIMŲ PRIORITETAI

GOVERNANCE, MANAGEMENT AND ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY CHALLENGES: NEW PRIORITIES OF THE SCIENTIFIC RESEARCH

Borisas Melnikas, prof. habil. dr.

Vilniaus Gedimino technikos universitetas

GOVERNANCE, MANAGEMENT AND ADMINISTRATION IN THE CONTEXT OF CONTEMPORARY CHALLENGES: NEW PRIORITIES OF THE SCIENTIFIC RESEARCH

Borisas MELNIKAS, Prof Dr Habil
Vilnius Gediminas Technical University

Santrauka

Straipsnis yra teorinio pobūdžio, jame nagrinėjami šiuolaikiniai požiūriai į valdymą, vadybą ir administravimą įvairiose socialinio ir ekonominio gyvenimo srityse, apibūdinami vadybinės veiklos tobulinimo poreikiai ir prioritetai. Pagrindinis dėmesys skiriamas valdymo, vadybos ir administravimo tobulinimui atsižvelgiant į naujus iššūkius, išryškėjančius šiuolaikinėmis globalizacijos, socialinės ekonominės raidos, kultūros, mokslo ir technologijų pažangos internacionalizavimo sąlygomis, taip pat atsižvelgiant į žinių visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo aplinkybes. Atskleistos valdymo, vadybos ir administravimo procesams ir jų tobulinimo galimybėms viešajame sektoriuje ir versle būdingos bendrumo ir specifinių ypatumų apraiškos.

Detaliai aptariami perspektyvių mokslinių tyrimų, skirtų valdymui, vadybai ir administravimui, atsižvelgiant į globalizacijos ir internacionalizavimo procesų bei žinių visuomenės ir žinių ekonomikos kūrimo iššūkius, poreikiai ir prioritetai.

Straipsnis recenzuotas

Summary

Contemporary approaches to governance, management and administration in various areas of social and economic life are analyzed, the needs and priorities of improvement of management activities are described in this theoretical article. The main attention is paid to the improvement of governance, management and administration in the context of new challenges and under the contemporary conditions of globalization and internationalization of social and economic development, culture, scientific and technological progress, as well as under the conditions of knowledge-based society and knowledge economy creation processes. The generalities and specificities of governance, management and administration processes, as well as possibilities of the improvement of these processes in business and in public sector are discussed.

The needs and priorities of perspective scientific research on the improvement of governance, management and administration in the context of new challenges of globalization and internationalization processes, as well as creation of knowledge-based society and knowledge economy, are discussed in detail.

IMPROVEMENT OF HUMAN RESOURCES MANAGEMENT SYSTEM: NEW CHALLENGES

ŽMOGIŠKUJŲ IŠTEKLIŲ SISTEMOS TOBULINIMAS: NAUJI IŠŠŪKIAI

Eugenijus CHLIVICKAS, Prof Dr

Vilnius Gediminas Technical University,
President of the Lithuanian Public Administration Training Association

**ŽMOGIŠKUJŲ IŠTEKLIŲ SISTEMOS TOBULINIMAS:
NAUJI IŠŠŪKIAI**

Eugenijus CHLIVICKAS, prof. dr.

Vilniaus Gedimino technikos universitetas,
Lietuvos viešojo administravimo lavinimo institucijų
asociacijos prezidentas

Summary

The beginning of the century brought plenty of reforms, changes and novelties into the sphere of public administration. Seeking to solve complicated problems of the country, the main attention is focused on the increase of the effectiveness and usefulness of the state structures, the stability of the machinery of the state, as well the improvement of professionalism and responsibility accomplished through processes of internationalization and networking. At the moment there is some discrepancy between the long-term priorities of the state development and methods of their implementation, on the one hand, and means of development of human resources, on the other hand. In order to create efficient public service and to successfully pursue public administration reform it is necessary to systematically improve human resource system, which creates preconditions for pursuing objectives and priorities of the state management in Central and Eastern countries.

Article reviewed

Santrauka

Šimtmečio pradžioje viešajam administravimui būdingos reformos, pokyčiai ir naujovės. Siekiant išspęsti sudėtingas problemas, pagrindinis dėmesys skiriamas valstybės struktūrų efektyvumo ir naudingumo didinimui, valdžios aparato stabilumui, profesionalumo ir atsakomybės plėtojimui internacionalizacijos ir tinklaveikos procesų kontekste. Šiuo metu egzistuoja tam tikras neatitikimas tarp ilgalaikių valstybės vystymo prioritetų, jų įgyvendinimo metodų ir žmogiškųjų išteklių tobulinimo priemonių. Siekiant teikti veiksmingas viešąsias paslaugas ir sėkmingai vykdyti viešojo administravimo reformą, reikia nuolat gerinti žmogiškųjų išteklių sistemą, kuri sudarytų prielaidas siekti valstybės valdymo tikslų ir prioritetų Vidurio ir Rytų Europos regiono šalyse.

INOVACINIAI POKYČIAI VIEŠOSIOSE ORGANIZACIJOSE: VERTINIMO PROBLEMOS

INNOVATIVE CHANGES IN PUBLIC ORGANIZATIONS: EVALUATION PROBLEMS

Alvydas RAIPA, prof. dr.
Mykolo Romerio universitetas

Lolita JURKŠIENĖ
Kauno technologijos universitetas

**INNOVATIVE CHANGES IN PUBLIC ORGANIZATIONS:
EVALUATION PROBLEMS**

Alvydas RAIPA, Prof Dr
Mykolas Romeris University

Lolita JURKŠIENE
Kaunas University of Technology

Santrauka

Inovacijų valdymo vertinimo galimybes, institucijų pasirengimą inovaciniams procesams galima vertinti tik gana sąlygiškai kaip ir bet kuri socialinį reiškinį, kuriam ne visada tinkami ekonometriniai vertinimo metodologijos elementai. Kartu įvairiuose pasaulio regionuose mokslo institucijos, tyrinėtojai ieško (kol kas reglamentuoti), kaip optimizuoti sisteminių galimybių taikymą vertinant viešojo sektoriaus institucijų pasirengimą, globalių pokyčių, reformų inovacinės ideologijos ir inovatyvių idėjų taikymo praktikoje procesų kokybę.

Šiuolaikinėje postmodernioje viešojo valdymo aplinkoje žymiausių viešųjų struktūrų ir inovacinės praktikos tyrinėtojų pastangos sutelktos į inovatyvumo kaip globalių pokyčių rezultatų analizę, inovatyvios ideologijos praktinio įgyvendinimo konstrukto rengimą, kultūrinių sistemų, kaip svarbiausių inovacijų teorijos ir praktikos dimensijų, studijas, inovacinių procesų valdymo etapų ir ciklų, kaip inovatyvios valdymo patricinės suvokimo prieigos pagrindinių struktūrinių dalių, tyrimus.

Straipsnis recenzuotas

Summary

The potentialities of valuation of innovative management and preparation of institutions for innovative processes are possible only quite relatively, as any social occurrence, which cannot always be described by elements of econometric valuation methods. Scientific institutions and researchers in all regions of the world are jointly looking (so far quite regulated) for the opportunities to optimize the systemic facilities while evaluating the preparation of public sector institutions to aim the global changes, necessary reforms, innovative ideology and innovative ideas.

In a contemporary postmodern environment of public management the efforts of the most prominent public structures and the researchers of innovative practice are focused on the analysis of the results of innovativeness, as the analysis of global changes and results, on a preparation of constructs of an innovative ideology realization, on a studies of cultural systems (as the most important innovation theories and practical dimensions), on management of innovative processes, it's stages and cycles as potential understanding analysis of the main structural parts of matrix methodology.

REGIONINĖ POLITIKA LIETUVOJE: TERITORINĖ IR ERDVINĖ DIFERENCIACIJA

REGIONAL POLICY IN LITHUANIA: TERRITORIAL – SPATIAL DIFFERENTIATION

Ligita ŠIMANSKIENĖ, prof. dr.,

Gabrielė BURBULYTĖ-TSISKARISHVILI

Klaipėdos universitetas

Santrauka

Straipsnyje analizuojama aktuali Lietuvos regioninės politikos ekonominių aspektų vertinimo problema, siūlomi alternatyvūs ekonominiai rodikliai teritorinei sanglaudai skaičiuoti ir potencialių regionams identifikuoti Lietuvoje. Straipsnio autorės siūlo atkreipti dėmesį į metodikas, taikomas pagal Europos Sąjungos mastu vykdomos Europos erdvinės plėtros perspektyvos (EPPP) programą. Šios metodikos apima kompleksinius įvairių rodiklių skaičiavimus, iš kurių itin daug dėmesio skiriama būtent ekonominių rodiklių parinkimui. Straipsnyje įgyvendintas *tikslas* – remiantis EPPP programoje siūloma skaičiavimo metodika, pasiūlyti alternatyvius ekonominius rodiklius teritorinei sanglaudai skaičiuoti ir potencialiems regionams identifikuoti Lietuvoje. Autorės atskleidė, kad, vykdam regioninę politiką, Lietuvoje nėra konkrečių teritorinių vienetų, kuriuos galėtume įvardyti regionais, tenka analizuoti tiek apskritis, tiek savivaldybes. Susiduriame su rodiklių adaptavimo skirtingiems teritoriniams lygmenims problema. Remdamosi skirtingų autorių siūlomomis metodikomis ir Statistikos departamento rodiklių duomenų bazėje pateikiamais duomenimis, straipsnio autorės pasiūlė adaptuoti EPPP ekonominių skaičiavimų metodiką regioninei Lietuvos politikai. Siekiant įgyvendinti išsikeltus tikslą ir uždavinius, darbe taikyta statistinė-matematinė analizė pasitelkiant SPSS 17.0. Atlikta statistinių rodiklių adaptacija pasirinktiems kriterijams įvertinti, apskaičiuotas jų homogeniškumas, tarpusavio koreliacijos. Naudojant gautus duomenis atlikta klasterinė analizė, kurios rezultatai pavaizduoti žemėlapiuose ir palyginti su LR Vyriausybės vykdoma tikslinių regionų programa. Naudoti pirminiai Statistikos departamento duomenų bazėje pateikti arba išvestiniai 2010 metų duomenys. Atlikus išsamius

skaičiavimus gauti rezultatai atskleidė tam tikrus neatitikimus: EPPP taikomas „klasikinių“ rodiklių skaičiavimo metodikas yra ganėtinai lengvas pritaikyti apskričių lygmeniui Lietuvoje analizuoti, tačiau savivaldybių lygmeniui būtina adaptuoti rodiklius naudojant metodinėje literatūroje galimus kompensuojamuosius sintetinius rodiklius. Taip pat apibendrinus duomenis paaiškėjo, kad vienas rodiklis, t. y. užimtųjų dalis žemės ūkyje, miškininkystėje ir žuvininkystėje (procentais), labiausiai koreliuoja su kitais rodikliais, tačiau ši koreliacija yra atvirkštinė – kuo daugiau užimtųjų šiame sektoriuje, tuo atokesnis yra teritorinis vienetas ekonominiu požiūriu (jo gerovės, sąnaudų ir rezultatų, ateities perspektyvos nei fiskalinio potencialo kriterijai mažėja). Vadinasi, galima daryti prielaidą, kad šis rodiklis turėtų būti vienas svarbiausių (pirminių) kalbant apie socialinės ir ekonominės diferenciacijos mažinimą. Atlikus apskričių ir savivaldybių klasterinę analizę, paaiškėjo, kad galima išskirti dvyliką probleminių savivaldybių, kurios turėtų tapti tiksliniais regioninės politikos regionais. Palyginus su dabartiniu metu Vyriausybės išskirtais keturiolika tikslinių regionų, sutampa tik šešios savivaldybės. Į Vyriausybės programą pakliūva ir ganėtinai gerus ar bent jau patenkinamus duomenis rodančios savivaldybės – Mažeikių rajonas, Rokiškio rajonas, Jonavos rajonas. Reikėtų išskirti Skuodo rajoną, kuris nepakliūvo į probleminių teritorijų grupę, nors jo ekonominiai rodikliai nėra patys geriausi. Apibendrinant atliktą tyrimą būtina atkreipti dėmesį, kad skaičiuoti tik ekonominiai rodikliai. Siekiant kompleksinės teritorijų analizės regioninei politikai formuoti būtina įvertinti ir socialinius rodiklius.

Straipsnis recenzuotas

**REGIONAL POLICY IN LITHUANIA: TERRITORIAL –
SPATIAL DIFFERENTIATION**

Ligita SIMANSKIENE, Prof Dr,
Gabriele BURBULYTE-TSISKARISHVILI
Klaipeda University

Summary

Economic aspects of regional policy are very important. In the article, therefore, the problems evaluating the economic aspects of Lithuanian regional policy are presented. The authors of the article provide alternative economic indices for the calculations of territorial cohesion and for the identification of potential regions in Lithuania. Methods, provided in the European Spatial Development Perspective (ESDP) under the supervision of The European Spatial Planning Observatory Network, are proposed to be used and adapted for Lithuanian regional policy. The methods used in the ESDP compose a complex system of spatial indices' evaluation, in which, a huge attention is paid to economic indices. The main aim of the research is to provide alternative economic indices for the calculations of territorial cohesion and the identification of potential regions in Lithuania. The authors of the article revealed that Lithuanian regional policy is implemented without having objective territorial units that could be named as regions. Both counties and municipalities should be analyzed instead. It leads to the problem of adaptation of various indices for the different territorial levels and units. According to different methods proposed in various scientific literatures and using the data available at the indices data base on the Statistical department internet site, the authors of the article proposed to adapt the economic calculations provided by ESDP for Lithuanian regional policy. Fulfilling this aim and tasks, the authors carried out statistical – mathematical analysis

using primary and derivative data (the year 2010); adapted statistical indices for the evaluation of chosen criterions, calculated their homogeneity and bivariate correlations using SPSS 17.0; performed the cluster analysis, the results of which were presented in the maps and compared with the objective regions' programme implemented by the Government of the Republic of Lithuania. All the complex calculations gave quite ambivalent results. Firstly, it appeared that the methods proposed by the ESDP are quite easily applied at the county level in Lithuania, but for the municipality level it is necessarily to adapt them and to use the so-called compensative synthetic indicators. Secondly, it appeared that from all the used indicators, the index of those employed in the agriculture, mostly correlates with other indicators. This correlation, however, is the reverse one: the more people are employed in this sector, the more remote the analyzed spatial unit is (in the economic terms, not the geographical ones). It is possible to postulate, therefore, that this indicator should be one of the primaries when talking about the socio-economic differentiation and its reduction. Thirdly, the cluster analysis of the results presented the possibility to indicate twelve municipalities that should fall under the programme of the objective regions in Lithuania. In comparison to the current fourteen municipalities, where the Governmental programme of the objective regions is implemented, only six municipalities overlap. It is questionable why such quite well developed municipalities as Mažeikiai district, Rokiškis district or Jonava district fall under the Governmental programme . The calculations, however, did not indicate Skuodas district th socio-economic development data of which is not very good. Finally, it is very important to notice, that the authors used economic calculations only. Social indicators should be calculated as well for the complex territorial – spatial evaluation for the purposes of regional policy.

REGIONŲ UNIKALUMO VERTINIMAS: TEORINIAI SPRENDIMAI

ASSESSMENT OF REGIONAL UNIQUENESS: THEORETICAL APPROACHES

Živilė GEDMINAITĖ-RAUDONĖ

Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Santrauka

Straipsnyje pristatomi ekonomikos teorijų taikymo galimybių regionų unikalumui vertinti rezultatai. Regionų unikalumo vertinimas dėl šiuo metu vykstančių ekonominių ir socialinių pokyčių tampa būtina sąlyga regionų gerovei užtikrinti ir jų ekonominiams pranašumams didinti, kad būtų galima panaudoti regiono turimus kultūrinius, gamtinius, žmogiškuosius ir kitus išteklius. Tai svarbi tarptautinės ir nacionalinės ekonomikos plėtros dalis. Siekiant kurti regionų gerovę, nebepakanka vertinti regionų konkurencingumo ir jo potencialo, būtina atsižvelgti į naujas galimas bendradarbiavimo formas, naujus sėkmės veiksnius, ieškant unikalių regiono savybių ir skatinant ekonominius regiono pranašumus. Kadangi regionų unikalumas vertinamas ekonominiu aspektu, vertinimo metodikai konstruoti būtina įvertinti ekonomikos teorijų taikymo ir naudojimo galimybes. Iš visų ekonomikos teorijų buvo atrinktos klasikinės, ekonominio augimo ir inovacijų ekonominės plėtros teorijos. Tyrimo rezultatai atskleidė, kad ekonomikos teorijos regionų unikalumo vertinimo metodikai konstruoti gali būti taikomos siekiant identifikuoti regionų grupes pagal numatytą tikslą, t. y. siekiant didinti regiono specializaciją, parinkti priemones, didinančias regiono pajamas arba siekti kurti regioną kaip žinių centrą.

Straipsnis recenzuotas

ASSESSMENT OF REGIONAL UNIQUENESS: THEORETICAL APPROACHES

Zivile GEDMINAITE-RAUDONE

Vilnius Gediminas Technical University

Summary

Results of the possibility to use economic theories for assessment of the uniqueness of regions are presented in this paper. Economic and social challenges influence a necessity to use assessment of regional uniqueness to ensure regional prosperity and economic advantages of the region by using existing cultural, natural, human and other resources that are important for international and national economic development. It is not sufficient to assess only regional competitiveness and its potential for creation of regional prosperity. Unique features of the region can be used for increasing regional economic growth. The uniqueness of a region is measured in economic terms, so it is important to assess the possibility to use economic theories for construction of an assessment methodology. It was selected to assess classical, growth and innovation theories. The results reveal that regional economic theories can be used for construction of a regional uniqueness assessment methodology for identification of regional groups, firstly, for increasing regional specialisation, secondly, for using tools and measures that increase regional income and, thirdly, for developing the region as an innovation and knowledge centre.

TOURISM IN LITHUANIA: THE ROLE OF PUBLIC GOVERNANCE

TURIZMAS LIETUVOJE: VIEŠOJO VALDYMO VAIDMUO

Marija KUCINSKIENE, Prof Dr,
Aida MACERINSKIENE, Dr
Vilnius University

Summary

Considering economical growth of service sector and changes of internal service market, tourism services become tremendously important in changing the quality of life and aspiring prosperous society. Additional value of tourism services could also be justified by the fact that each man of the world has possibly travelled at least once. The topic of tourism is interesting to nearly everybody, but evaluating economic, social any other sustainable tourism development aspects, the impact of additional value of tourism sector for the welfare of the people in any country is obvious. Serious weaknesses in Lithuanian tourism industry are analyzed and optimal solutions to encourage the intensity of the tourist flow have been sought on the governmental level.

The content of the article is based on twenty years of tourism planning process, strategic decision making and long-term time authors' experience.

The objective of the article is to evaluate the process of the state's strategic planning and to provide possible areas for its improvement in order to foster tourism development in Lithuania.

Analysing existing vertical tourism planning process at the level of governance, methodological aspects are perceived, which do not allow achieving the best outcome for the tourism because of the shortages in planning. Although the strategic State decision to develop tourism is essentially correct, the results hinder to succeed necessary results, due to the lack of the planning tools at the inter-institutional-horizontal level. Governmental level of Tourism development needs holistic approach – integrated analysis in vertical and horizontal levels, methodological overview, using professional contention and implementation of strategic expedient development tools.

The main trends of the Lithuanian tourism strategic planning could be addressed in the following ways: ensuring inter-institutional cooperation - establishing

the relevant institutions responsible for tourism development within departments and nominating responsible persons for the job; enhancing the local community's interest in strengthening tourism by educating the community and providing knowledge about the tourism and the tourism business opportunities, involving the local community into tourism and foster the development of their business; improving service quality process, it is highly recommended to encourage associations or other organizations to classify and certify service providers, their services, quality control, thus enhancing the business initiative to provide appropriate and high quality services and reducing the volume of Tourism Department activities.

Article reviewed

TURIZMAS LIETUVOJE: VIEŠOJO VALDYMO VAIDMUO

Marija KUČINSKIENĖ, prof. dr.,
Aida MAČERINSKIENĖ, dr.
Vilniaus universitetas

Santrauka

Plečiantis paslaugų sektoriui ekonomikoje ir keičiantis vidiniam paslaugų raidos mechanizmui, turizmo sektoriaus paslaugos vis labiau tampa vienomis svarbiausių, keičiant gyvenimo kokybę ir siekiant gyventojų gerovės. Prioritetinę turizmo paslaugų raidą pateisina ir tai, kad kiekvienas žmogus planetoje yra keliavęs bent kartą gyvenime. Turizmo tema dažniausiai domina visus, tačiau, vertinant ekonominį, socialinį ar bet kurį kitą darnios turizmo plėtros aspektą, akivaizdus turizmo

sektoriaus sukuriama pridėtinė vertė įnašas kiekvienos valstybės gerovės kūrimo procese. Straipsnyje nagrinėjami strateginiai sprendimų priėmimo principai turizmo srityje, analizuojamos Lietuvos turizmo sektoriaus silpnybės ir ieškoma optimalių sprendimų valstybiniu lygmeniu, skatinančių turistų srauto intensyvumą.

Straipsnio tema pagrįsta dvidešimties metų turizmo procesu, strateginiais nacionaliniais dokumentais ir ilgamete ekspertine autorių patirtimi.

Straipsnio tikslas – įvertinti valstybės strateginio planavimo procesą ir numatyti galimas jo koregavimo sritis siekiant paspartinti turizmo plėtrą Lietuvoje.

Vertinant vertikalaus turizmo planavimo valstybės lygmeniu procesą pastebima, kad kyla metodologinių dalykų, neleidžiančių pasiekti geriausių turizmo sektoriaus rezultatų. Nors ir aiški metodika, bet kyla sunkumų dėl planavimo priemonių stygiaus tarpinstituciniu – horizontaliuoju – lygmeniu. Turizmo planavimo valstybės lygmeniu sistemos tyrimas reikalauja

holistinio požiūrio – integruotos vertikaliojo ir horizontaliojo analizės lygmenų metodologinės prieigos, pasitelkiant profesionalų požiūrį ir tikslingų strateginių priemonių įgyvendinimą.

Iš pačių svarbiausių Lietuvos turizmo strateginio planavimo gerinimo krypčių galėtų būti išskirtos tokios: tarpinstitucinio bendradarbiavimo užtikrinimas, sukuriant specializuotus padalinius (susijusiose institucijose), atsakingus už turizmo plėtrą; vietos bendruomenės suinteresuotumo turizmu stiprinimas siekiant lavinti bendruomenę ir suteikti žinių apie turizmą ir siūlant konkrečias turizmo verslo plėtros programas bei priemones joms įgyvendinti; gerinant turizmo paslaugų kokybę, naudinga įtraukti asociacijas ar suinteresuotas organizacijas, kurios klasifikuotų ir sertifikuočiau paslaugų teikėjų paslaugas, standartizuotų reikalavimų rinkinį, apibrėžiantį turizmo paslaugų kokybę ir taip stiprintų verslo iniciatyvą nuolat tobulinti savo veiklą ir teikti aukštą vertę turinčias paslaugas.

KOKYBĖS VADYBA PLĖTOJANT PEDAGOGŲ KVALIFIKACIJOS TOBULINIMO SISTEMĄ

QUALITY MANAGEMENT IN THE DEVELOPMENT OF TEACHERS QUALIFICATION SYSTEM

Leta DROMANTIENĖ, prof. dr.,

Romas PRAKAPAS, doc. dr.,

Saulius NEFAS, doc. dr.

Mykolo Romerio universitetas

Santrauka

Straipsnyje nagrinėjamas Lietuvos pedagogų kvalifikacijos tobulinimo kokybės socialinis reiškinys. Nagrinėdami tą problemą, kad pedagogų kvalifikacijos tobulinimo procese kokybės valdymui skiriamas nesisteminis dėmesys, straipsnio autoriai tyrimo objektu pasirinko pedagogų kvalifikacijos tobulinimo kokybę.

Straipsnyje pristatomi 2011 m. balandžio mėn. atlikto empirinio tyrimo duomenys. Tyrimas atliktas taikant atvejo analizės strategiją, grindžiamą teorinėmis socialinio konstravimo ir dalyvavimo bei hermeneutine nuostatomis. Tyrimo metu buvo taikyti turinio analizės, metaanalizės ir diskusinės grupės metodai. Pirmiausia buvo išnagrinėta teisinė-funkcinė aplinka, vėliau analizuota Lietuvoje pedagogų kvalifikacijos tobulinimo paslaugas teikiančiose institucijose esama praktika. Analizuota visų Lietuvos teritorijoje veikiančių pedagogų švietimo centrų internetinių svetainių informacija, viešai paskelbtų nacionalinių ir regioninių su švietimu ir pedagogų kvalifikacijos tobulinimu susijusių tyrimų ataskaitos. 2011 m. rugsėjo–spalio mėn. organizuotos diskusinės grupės su PKT paslaugas teikiančių institucijų atstovais ir tomis paslaugomis besinaudojančiais pedagogais, siekiant patikslinti pirmojo tyrimo etapo atlikimo metu surinktą tyrimo medžiagą.

Apdorojus visą tyrimo metu sukauptą medžiagą, formuluojamos išvados, kad: 1) Lietuvos švietimo bendruomenė, siekdama švietimo kokybės, nuo 2004–2005 metų privalomai naudoja vertinimą ir įsivertinimą, todėl ir PKT šių komponentų naudojimas nebus naujas ir sunkiai suvokiamas reiškinys; 2) PKT procese

užtikrinamas kokybiškas programos parengimas, tačiau nesant grįžtamojo ryšio apie programų vykdymo kokybę, negalima laikyti, kad užtikrinama PKT proceso kokybė; 3) atliktas tyrimas parodė, kad PKT procese atpažinti klasikinės kokybės fazės – kokybės planavimą, kokybės valdymą, kokybės užtikrinimą ir kokybės gerinimą – faktiškai neįmanoma ir tai leidžia teigti, kad PKT kokybės valdymas yra nesisteminis.

Straipsnis recenzuotas

QUALITY MANAGEMENT IN THE DEVELOPMENT OF TEACHERS QUALIFICATION SYSTEM

Leta DROMANTIENE, Prof Dr,

Romas PRAKAPAS, Assoc Prof Dr,

Saulius NEFAS, Assoc Prof Dr

Mykolas Romeris University

Summary

The article analyses the social aspect of the quality of Lithuanian teacher development. Quality management is given unsystematic attention in the process of teacher development, thus the authors of this article address the subject of quality of teacher development.

The article presents the findings of the empiric research carried out in April 2011. The research employed

the case study strategy which is based on the theoretical principles of social construction and participation, as well as hermeneutics. The methods of content analysis, meta-analysis and group discussion were applied in the research. Having analyzed the legal and functional environments, the practice of the institutions providing teacher development services in Lithuania were studied. The researchers analyzed the information published on the websites of all the teacher education centres operating in the territory of Lithuania and the publicly-available reports on national and regional researches concerning education and teacher development. In order to correct the data collected at the first stage of the research, in September and October of 2011 group discussions were organized for representatives from teacher development institutions and teachers who use the services of such institutions.

All the data gathered throughout the research was analyzed and the following conclusions were drawn: 1) as the Lithuanian teacher community has used obligatory appraisal and self-appraisal since 2004-2005 in pursuance of quality education, application of the aforementioned methods in teacher development will not be new or difficult to comprehend; 2) the process of teacher development ensures quality programme preparation; however, absence of feedback on the quality of programme implementation, does not allow claiming that the quality of teacher development is ensured; 3) the research revealed that it is practically impossible to recognize the classical quality terms, such as quality planning, quality management, quality assurance and quality improvement in the process of teacher development; thus it may be claimed that quality management in the process of teacher development is unsystematic.

AKADEMINĖ ETIKA AUKŠTOJO MOKSLO PLĖTROS PROCESŲ KONTEKSTE: ŠIUOLAIKINIAI POŽIŪRIAI

ACADEMIC ETHICS IN THE CONTEXT OF HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT PROCESSES: MODERN APPROACHES

Borisas Melnikas, prof. habil. dr.

Vilniaus Gedimino technikos universitetas

Santrauka

Straipsnyje aptariami šiuolaikiniai požiūriai į akademinę etiką aukštojo mokslo raidos procesų kontekste, atskleidžiamos akademiniam gyvenime ir akademinėje veikloje pasireiškiančios etinio pobūdžio problemos, rodomi jų sprendimo poreikiai ir galimi sprendimo būdai.

Pagrindinis dėmesys teikiamas detaliam akademinės etikos principų ir normų aptarimui, taip pat išryškinimui tų etinio pobūdžio aplinkybių, kurios yra reikšmingos šiuolaikinei akademiniai bendruomenei, jos nariams ir įvairioms akademiniam pasauliui priklausančioms institucijoms, visų pirma šiuolaikiniams universitetams. Aptariamos etinės aplinkybės ir ypatumai, pasireiškiantys svarbiausiose akademinio gyvenimo ir akademinės veiklos srityse – studijose ir mokomojoje veikloje, mokslinėje tiriamojame bei projekcinėje veikloje, bendradarbiaujant su įvairiais socialiniais ir kitais partneriais tiek savo šalyje, tiek užsienyje.

Nuodugnai nagrinėjamos etinės problemos, itin reikšmingos akademinės bendruomenės narių tarpusavio santykiams.

Straipsnis recenzuotas

ACADEMIC ETHICS IN THE CONTEXT OF HIGHER EDUCATION DEVELOPMENT PROCESSES: MODERN APPROACHES

Borisas MELNIKAS, ProfDr Habil
Vilnius Gediminas Technical University

Summary

Modern approaches to academic ethics in the context of higher education development processes are described, ethical problems of the contemporary academic life and academic activities are characterized, the needs and possible solutions of these problems are discussed.

The main attention is focused on the principles and norms of the academic ethics, as well as on the ethical circumstances which are extremely important to the academic society in general, to different members of the academic community, and to various academic institutions, in particular – to universities. Ethical circumstances and features typical for various areas of academic life and academic activities are described, in particular – ethical circumstances and features typical for academic studies and teaching activities, scientific research and project activity, as well as for cooperation with various social partners, including the ones from abroad.

Ethical problems that are particularly important for the relations among the members of academic community are discussed in detail.

Leidiny „Viešasis administravimas“ – aukštos minties mokslinis ir praktinis žurnalas, platinamas ne tik Lietuvoje, bet ir užsienyje, kelia šiuos būtinus reikalavimus moksliniams straipsniams.

Pirmenybė teikiama anksčiau neskelbtiems aukšto mokslinio lygio straipsniams, parašytiems aiškiai ir suprantamai ne tik specialistams, bet ir platesnei visuomenei, besidominčiai viešuoju administravimu. Jeigu bent vienas iš autorių anksčiau skelbė straipsnį, kuriame panaudota ta pati tiriamoji medžiaga arba jos dalis, jis privalo apie tai pranešti leidėjui, pateikdamas anksčiau skelbto straipsnio kopiją. Redakcijai taip pat reikia nurodyti anksčiau skelbtas tezes arba kitą medžiagą.

Žurnale spausdinamuose mokslo straipsniuose turi būti tokio pobūdžio straipsniams būdingos dalys:

- ◆ straipsnio pavadinimas (lietuvių ir anglų k.);
- ◆ autoriaus vardas ir pavardė;
- ◆ mokslinis vardas ir laipsnis, darbovietė (lietuvių ir anglų k.);
- ◆ įvadinė dalis;
- ◆ pagrindinė dalis, kurią rekomenduojama suskirstyti į skyrelius su pavadinimais;
- ◆ išvados, kuriose pateikiami tyrimo rezultatai;
- ◆ santrauka (lietuvių ir anglų k.);
- ◆ naudotos literatūros sąrašas abėcėlės tvarka.

Pageidautina pateikti duomenis apie autorių: gimimo metus, vietą, išsilavinimą, specialybę, mokslo darbų, monografijų, patentų ir kt. skaičių. Kiekvienas autorius nurodo darbo ir namų adresą, elektroninio pašto, telefono, fakso numerius.

Mokslo straipsnių santraukos turi būti glaustos, pateikiamos lietuvių ir anglų kalbomis – iki 1,0 puslapio A4 formato lape. Cituojant autorių, skliaustuose nurodoma jo pavardė, cituojamo literatūros šaltinio leidimo metai.

Mokslo straipsnio apimtis nėra griežtai ribojama, rekomenduojama 6–10 puslapių. Tekstas spausdinamas naudojantis *Microsoft Word* programa.

Iliustracijos, nuotraukos turi būti tinkamos poligrafiškai reprodukuoti. Piešiniai, lentelės, diagramos, schemas – ryškios, nebūtinai spalvotos. Iliustracijos numeruojamos arabiškais skaitmenimis pusjuodžiu šriftu. Visa grafinė informacija turi būti pateikta atskiromis bylomis *.jpg* formatu.

Straipsniai siunčiami elektroniniu paštu. Jeigu pateikiami spausdinti rankraščiai, būtinos jų kopijos kompiuterinėje laikmenoje. Autoriaus pateiktame straipsnyje neturi būti korektūros klaidų.

The Editorial Staff expects the Journal to become a high quality publication, which propagates scientific and practical ideas and circulates in Lithuania as well as abroad. Therefore articles should meet the requirements appropriate for scientific publications.

The Editorial Staff gives preference to high quality studies, assuming they have not been published in any other publication and can be understandable not only to specialists but also to the general public interested in public administration. If at least one of the co-authors has already published the article where the same research material or part of it has been used, s/he should inform the Editorial Staff submitting a copy of the earlier published article.

The studies to be published have to contain the following structural parts:

- ◆ *title of the article;*
- ◆ *author's name and surname;*
- ◆ *scientific name, degree and position, workplace;*
- ◆ *introduction;*
- ◆ *main part of the article (it is recommended to divide it into separate sections with titles);*
- ◆ *conclusions with research results included;*
- ◆ *summary;*
- ◆ *list of references.*

Contributors are requested to provide personal information: birth date and place, education, speciality, the number of studies, monographs and patents. Their full private and office addresses, e-mail, phone and fax numbers are required.

Summaries should be brief and submitted in English (no longer than 1/2 of A4 size paper). The list of references has to be in an alphabetic order. While quoting an author, his/her surname and the year of publication should be provided in brackets.

The length of articles is not strictly limited and may include 6-10 pages. Single spacing should be used and the text has to be in Microsoft Word.

Illustrations should be of an appropriate quality for reproduction. Drawings, tables, diagrams and schemes should be sharp (not necessarily coloured). Illustrations should be numbered applying Arabic numerals in bold. All graphic information has to be provided in separate files (jpeg format is preferred).

Articles are to be sent by e-mail. If a printed copy is provided, a copy of an article in a floppy disc or CD should be also added to it. Articles are to contain no proofread mistakes.